

trouwheid geeft het wondermooi houtplastiekje in 't Berlijnsch Museum van een zich oprichtende pad (afb. 2), ontroerd en innig gezien en waarin vooral zoo juist de tegenstelling werd gebeeld van de strakgespannen gladheid van den buik en het wrat-achtig oppervlak van den rug. Dit speciaal plastiekje is mede hierdoor uitzonderlijk, dat het de padde weergeeft, terwijl men volgens Adam voor 't overige enkel afbeeldingen van den kikker tegenkomt in deze Indiaansche kunst.

Gewoonlijk echter blijkt de Noordwest plastiek beheerscht door een strenge stylistische wetmatigheid, waarin sierende en uitbeeldende elementen zóó wonderlijk in elkaar grijpen, dat het vaak ondoenlijk is om een grenslijn tusschen de twee te trekken. Wat is hier tot ornament geworden afbeelding, wat tot naturalisme geworden geometrie? En in nauwsten samenhang hiermee een tweede vraag: in hoeverre mag, of moet men zelfs, bepaalde ornamentmotieven dezer kunst een oorspronkelijk religieuzen zin toeschrijven? Deze vragen zal ik zelfs bij benadering niet kunnen beantwoorden, maar ik plaats er toch graag eenige kantteekeningen bij, die voor den lezer, naar ik hoop, verhelderend zullen blijken.

Wenden wij ons om te beginnen tot de heilige „dekens” der Tlingit Indianen (afb. 6), die thans des te meer waarde hebben nudaat de inboorlingen zulke weefsels niet meer schijnen voort te brengen. Deze z.g.n. dansdekens waren uitsluitend het ontwerp van de mannen, maar werden door de vrouwen uitgevoerd; het weven ervan duurde minstens een half jaar, den tijd dus dien men ook in Indonesië veelal besteedde aan een ikatdoek. Aardig is het hierbij aan te teekenen, dat de Indiaan dan ook meende dat het weefsel zelf ongeduldig kon worden.... In een mythe der Haida leest men althans de volgende verzuchting van het vermoeide patroon eener deken, waar een vrouw mee bezig is: „Morgen, eveneens, één van mijn oogen (zal nog zijn) onvoltooid, onvoltooid”.³⁾ Een fijn staaltje van het animisme der primitieve opvattingen!

Deze ritueele dekkleeden, o.a. geweven uit wol van de berggeit en uit hondenhaar, werden, zorgvuldig gewikkeld in hulsels vervaardigd van berendarmen, bewaard in houten kisten gelijk afb. 1 er een te zien geeft. Zij werden uitsluitend bij feestelijke gelegenheden door de sjamanen („medicijnmannen”) en opperhoofden gedragen. Van dit laatste gaf het frontispice bij het vorig — tweede — artikel een indruk, al miste men natuurlijk de suggestieve werking der heldere zachte kleuren. Het om den schouder geworpen kled op dat frontispice vindt men terug als afb. 6 bij dit artikel, en de leeren borst- en buikbedekking, in rood en zwart beschilderd met een voorstelling van den bever, als afbeelding 3.

Bever-uitbeeldingen komen in dit verband veelvuldig voor. Trouwens, ook het centraal, opzittend wezen op het zoojuist vermeld houten kistje te Londen (afb. 1) — door de ooren dadelijk als dier of als mythisch dierwezen